

ЪРНЕСТ ХЕМИНГУЕЙ НЕПОБЕДЕНИЯТ

Превод от английски: Димитри Иванов, 1982

chitanka.info

Мануел Гарсиа се изкачи по стълбите към бюрото на дон Мигел Ретана. Остави куфара си и почука на вратата. Никой не отговори. Застанал в преддверието, Мануел чувствуваше, че в стаята има някой. Чувствуваше го през вратата.

— Ретана! — извика той, като се заслушваше. Никой не отговори.

„И все пак е вътре“ — помисли си Мануел.

— Ретана! — извика той и заблъска вратата.

— Кой е? — чу се глас отвътре.

— Аз съм, Маноло — каза Мануел.

— Какво искаш? — запита гласът.

— Искам работа.

Нещо в бравата щракна няколко пъти и вратата се отвори. Мануел влезе с куфара в ръка.

Зад писалището, в дъното на стаята, седеше дребен човек. На стената над него се мъдреше глава на бик, препарирана от един мадридски майстор; по стената имаше снимки, поставени в рамки, и афиши за corridas^[1].

Човечецът седеше и гледаше Мануел.

— Мислех, че са те убили — каза той.

Мануел побърза да чукне на дърво. Ретана седеше и го гледаше през писалището.

— В колко corridas излезе тази година? — запита го, той.

— В една.

— Само в оная ли? — попита дребният.

— Само.

— Четох във вестниците — каза Ретана. Той се облегна на стола и загледа Мануел.

Мануел вдигна очи към препарираната глава. Виждал я беше неведнаж. Чувствуваше се семейно свързан с нея. Преди около девет години този бик беше убил брат му — многообещаващ, млад тореро. Мануел помнеше този ден. На дъбовата поставка, върху която беше монтирана главата на бика, имаше месингова табелка. Мануел не можеше да прочете написаното, но предполагаше, че е в памет на брат му. Добро момче беше.

Надписът гласеше: „Бик Марипоса от имението на херцог Верагуа, ранен девет пъти от пикадорите, промушил седем коня и убил Антонио Гарсиа, новилиеро^[2], на 27 април 1909 година“.

Ретана забеляза, че той гледа препарираната глава.

— За тази неделя херцогът ми е изпратил такава стока, че ще стане скандал — каза той. — Всичките са недъгави в краката. Какво говорят в кафенето?

— Не знам. Току-що пристигам.

— Вярно, още не си оставил куфара.

Той се облегна на стола зад широкото писалище и погледна Мануел.

— Седни — каза той. — Свали си шапката.

Мануел седна, без шапка лицето му стана друго. Изглеждаше бледен, а неговата coleta^[3] обърната напред, за да се скрива под шапката, му придаваше странен вид.

— Не изглеждаш добре — каза Ретана.

— Току-що излизам от болницата — отвърна Мануел.

— Чух, че ти били отрязали крака.

— Не — каза Мануел. — Оправи се. Ретана се пресегна над писалището и бутна към Мануел дървена кутия с цигари.

— Вземи — предложи той.

— Благодаря. Мануел запали.

— А ти? — запита той, като поднесе запалената клечка към Ретана.

— Не — махна с ръка Ретана. — Не пуша.

Той оглеждаше Мануел, застанал срещу него с цигара в ръка.

— Защо не постъпиш някъде на работа? — каза той.

— Не искам. Аз съм бикоборец.

— Няма вече бикоборци.

— Аз съм тореро — настоя Мануел.

— Лесно е да си тореро, тук на стола — каза Ретана. Мануел се засмя.

Ретана седеше и мълком го гледаше.

— Ако искаш, да те сложа в някое от вечерните — предложи той.

— Кога?

— Утре вечер.

— Не искам да замествам — каза Мануел. Така загиваха всички, тъкмо когато заместваха. Така загина и Салвадор. Той чукна на дърво.

— Друго няма — каза Ретана.

— Защо не ме сложиш за другата седмица? — предложи Мануел.

— Няма да се напълни касата. Публиката иска да гледа Литри, Рубито и Ла Торе. Те са добри.

— Хората ще дойдат да видят как ще се проваля — каза Мануел с надежда.

— Не, няма. Не те помнят вече.

— Не съм си изпял песента.

— Предлагам да те сложа утре вечер — повтори Ретана. — Ще излезеш с младия Ернандес след комиците и ще убиеш два novillos^[4].

— Чии novillos? — попита Мануел.

— Не знам. Каквото се намери в корала^[5]. Ония, които ветеринарите не смеят да изкарат през деня.

— Не обичам да замествам.

— Както искаш — отвърна Ретана и се наведе над книгата. Въпросът не го интересуваше повече. Мануел му бе спомнил за старите дни и бе пробудил съчувствие, което вече се бе изпарило. Съгласен беше да го сложи вместо Ларита, защото можеше да го наеме евтино. Можеше да наеме евтино и други. Въпреки това готов беше да му помогне. Но ето: даде му възможност. Дали ще я използва, или не — негова работа.

— Колко ще изкарам? — попита Мануел. Той все още се залъгваше с мисълта, че би могъл да откаже. Но съзнаваше, че не може.

— Двеста и петдесет песети — определи Ретана. Беше помислил петстотин, но когато отвори уста, неволно каза двеста и петдесет.

— На Вилялта плащаш седем хиляди — възрази Мануел.

— Не си Вилялта.

— Знам.

— Той пълни касата, Маноло — поясни Ретана.

— Така е. — Дай ми триста — каза той и стана.

— Добре — съгласи се Ретана. Той бръкна в чекмеджето за лист хартия.

— Мога ли да получа петдесет сега? — попита Мануел.

— Разбира се — каза Ретана. Той извади от портфейла си банкнота от петдесет песети и я разгъна на писалището.

Мануел я взе и я сложи в джоба си.

— А куадриля^[6]? — запита той.

— Ще бъдат момчетата, които редовно излизат на вечерните представления — бе отговорът. — Не са лоши.

— А пикадорите какви са?

— Не са нещо особено — призна Ретана.

— Трябва ми поне един добър пикадор.

— Добре — съгласи се Ретана. — Но ще си го наемеш сам.

— С тези пари! — възнегодува Мануел. — Мога ли от шестдесет дuros^[7] да заделям и за кyuадриля?

Ретана не отговори, само изгледа Мануел, застанал от другата страна на писалището.

— Знаеш, че ми трябва един добър пикадор. Ретана не отговори, само го изгледа равнодушно.

— Не е право — каза Мануел.

Ретана продължаваше да го наблюдава. Беше се облегал назад и изглеждаше далечен.

— Имаме постоянни пикадори — ограничи се да каже той.

— Знам. Знам какви са постоянните ви пикадори. Ретана не се усмихна. Мануел разбра, че въпросът е приключен.

— Не искам нищо повече от другите — опита се да го убеди Мануел. — Искам, като изляза на арената, да съм сигурен в удара си. Нужен ми е само един добър пикадор.

Той говореше на човек, който вече не го слушаше.

— Ако искаш нещо допълнително — каза Ретана, — наемаш сам. Ще излезе редовната кyuадриля. А ти можеш да доведеш, колкото си искаш пикадори. Клоунадата свършва в десет и половина.

— Добре. Щом така мислиш.

— Така мисля — потвърди Ретана.

— Ще се видим утре вечер — каза Мануел.

— Ще бъда там.

Мануел вдигна куфара и си тръгна.

— Затвори вратата — извика след него Ретана.

Мануел погледна назад. Ретана седеше наведен над някакви книжа. Мануел плътно затвори вратата и ключалката щракна.

Той слезе по стълбите, мина през вратата и се намери на улицата, под палещото слънце. Беше много горещо и светлината, отразена от белите сгради, дразнеше очите му. Тръгна по сенчестата страна на стръмната улица, в посока към Пуерта дел Сол. Чувствуваше сянката

хладна и осезателна като течаща вода. На пресечките изведнъж го облъхваше топлина. Между минувачите Мануел не видя ни един познат.

Малко преди Пуерта дел Сол той свърна в едно кафене.

Вътре беше спокойно. Имаше неколцина мъже, насядали около масите до стената. На една маса четирима души играеха карти. Повечето се бяха облегли на стената и пушеха, а пред тях стояха празни чаши кафе и коняк. Мануел прекоси дългото помещение и влезе в стаичката в дъното. На масата в ъгъла спеше един човек. Мануел седна.

Келнерът влезе и застана до него.

— Виждали ли сте Сурито? — запита го Мануел.

— Беше тук преди обед — отговори келнерът. — Няма да се върне преди пет.

— Кафе с мляко и чаша коняк — поръча Мануел.

Келнерът се върна с поднос, на който имаше голяма чаша за мляко и друга за коняк. В лявата си ръка държеше бутилка. Постави всичко на масата, а момчето, което го следваше, наля кафе и мляко от две лъскави кани с дълги дръжки.

Мануел свали шапката си и келнерът забеляза неговата плитка, обърната и прикрепена напред върху главата му. Той намигна на момчето, докато наливаше коняка в малката чашка до чашата с кафето. Момчето с любопитство се взря в бледното лице на Мануел.

— На нашата арена ли ще излезете? — запита келнерът, докато запушваше бутилката.

— Да — каза Мануел. — Утре.

Келнерът продължаваше да стои, опрял бутилката до бедрото си.

— В клоунадата ли? — запита той.

Момчето се почувствува неудобно и погледна настрана.

— Не. В редовното.

— Мисля, че бяха сложили Чабес и Ернандес — каза келнерът.

— Не. Мен и още един.

— Кой? Чабес или Ернандес?

— Мисля, че Ернандес.

— Какво се е случило с Чабес?

— Ранен е.

— Кой ви каза?

— Ретана.

— Ей, Луи — подвикна келнерът към съседната стая. — Чабес бил cogido^[8].

Мануел махна обвивката на бучките захар и ги пусна в чашата. Разбърка кафето и го изпи. Беше сладко и горещо — дойде му добре на гладен стомах. Изпи и коняка.

— Още една чаша — каза той на келнера.

Келнерът отпуши бутилката и напълни чашата му така, че преля в чинийката. До масата се бе приближил още един келнер. Момчето си беше отишло.

— Тежко ли е ранен Чабес? — обърна се вторият келнер към Мануел.

— Не знам. Ретана не ми обясни.

— Много го е грижа — каза един висок келнер. Мануел не го бе забелязал досега. Сигурно беше току-що дошъл на работа.

— Тук, в Мадрид, за да успееш, трябва да си човек на Ретана — забеляза високият келнер. — Ако не си негов човек, по-добре тегли си куршума.

— Прав си — съгласи се другият, който се бе присъединил към тях. — Напълно си прав.

— Прав съм, разбира се. Знам го що за птица е — не говоря празни приказки.

— Та нали той издигна Вилялта — каза първият келнер.

— И само него ли! — добави високият. — Ами Марсиал Лаланда! Ами Насионала!

— Прав си — съгласи се ниският.

Мануел ги изгледа: стояха до масата му и приказваха. Той беше изпил втория си коняк. Бяха го забравили. Не се интересуваха от него.

— Истинско стадо камили — продължаваше високият. — Виждал ли си втория Насионал?

— Та нали го видях миналата неделя — отговори първият келнер.

— Същински жираф — каза ниският.

— Нали ти казах — все хора на Ретана.

— Още една чаша — каза Мануел. Докато те разговаряха, той бе пресипал в чашата си коняка, който келнерът бе разлял в чинийката, и го бе изпил.

Първият келнер механично напълни чашата му догоре и тримата излязоха от стаята, разговаряйки.

Човекът в ъгъла продължаваше да спи, опрял глава в стената. При всяко вдишване леко изхъркваше.

Мануел допи коняка си. И на него му се доспа. Беше твърде горещо да ходи из града. Освен това нямаше какво да прави. Искаше да се види със Сурито. Реши да поспи, докато го чака. Побутна с крак куфара под масата, за да се увери, че е там. Може би ще е по-добре да го сложи под стола до стената. Наведе се и го премести. След това се отпусна на масата и заспа.

Когато се събуди, един човек седеше на масата срещу него. Беше снажен мъж, с едри черти на лицето, мургав като индианец. Той седеше там вече от доста време. Бе дал знак на келнера да не се приближава и бе зачел вестник. От време на време поглеждаше към Мануел, който седеше, опрял глава на масата. Четеше с усилие, устните му безгласно изговаряха думите. Когато се умори, погледна към Мануел. Седеше отпуснато на стола, черното му сомбреро — нахлупено над очите.

Мануел вдигна глава и го погледна.

— Здравей, Сурито — каза той.

— Здравсти — отвърна снажният мъж.

— Бях задрямал. — Мануел потри чело с юмрук.

— И на мен тъй ми се струва.

— Как вървят работите?

— Добре. А твоите?

— Не особено.

Замълчаха и двамата. Пикадорът Сурито гледеше бледото лице на Мануел. Мануел гледеше грамадните ръце на пикадора, който сгъваше вестника, за да го сложи в джоба си.

— Ще ти поискам една услуга, Манос — каза Мануел. Маносдурос^[9] беше прякорът на Сурито. Винаги, когато го чуваше, той се сещаше за грамадните си ръце. Сега стеснително ги сложи пред себе си на масата.

— Да прием нещо — предложи той.

— Добре.

Келнерът се приближи, отдалечи се и отново се приближи. На излизане от стаята погледна назад към двамата мъже.

— Какво има, Маноло? — запита Сурито и остави чашата си на масата.

— Съгласен ли си да ми бъдеш пикадор утре вечер? Два бика — добави Мануел, като се взираше в Сурито, седнал срещу него.

— Не — каза Сурито. — Не пикирам.

Мануел сведе очи към чашата си. Точно такъв отговор беше очаквал; сега го получи. Да, получи го.

— Съжалявам, Маноло, но не пикирам. — Сурито заоглежда ръцете си.

— Добре.

— Стар съм вече — добави Сурито.

— Само питах.

— Утре във вечерното, така ли?

— Да, правех си сметката, че ако имам поне един добър пикадор, ще мога да се справя.

— Колко ще изкараш?

— Триста песети.

— Аз съм пикадор, а изкарвам повече.

— Знам. Изобщо нямах право да искам това от теб.

— Защо трябва да продължаваш? — запита Сурито. — Защо не отрежеш своята coleta^[10], Маноло?

— Не знам.

— Почти колкото мен си на години.

— Не знам. Не мога да не продължавам, Манос.

— Напротив, можеш.

— Не мога да се откажа. Опитвал съм.

— Знам какво ти е. Но така не може. Трябва да се откажеш веднъж завинаги.

— Не мога. Освен това напоследък бях във форма. Сурито го погледна в лицето.

— Беше в болницата.

— Да, но точно когато ме раниха, бях в блестяща форма.

Сурито не отговори. Пресипа в чашата разления в чинийката коняк.

— Вестниците писаха, че никога не са виждали по-добра техника — каза Мануел.

Сурито го погледна.

— Знаеш, че когато съм във форма, наистина съм добър — продължи Мануел.

— Стар си вече — отвърна пикадорът.

— Не съм — възрази Мануел. — Ти си десет години по-стар от мен.

— За мен е друго.

— Не съм толкова стар.

Седяха и мълчаха. Мануел не сваляше очи от лицето на пикадора.

— Бях в чудесна форма, когато ме раниха — поде пак Мануел. — Трябваше да ме видиш, Манос — добави той с упрек.

— Не искам да те гледам — каза Сурито. — Изнервям се.

— Не си ме виждал напоследък.

— Виждал съм те колкото щеш.

Сурито погледна Мануел, избягвайки очите му.

— Трябва да се откажеш, Маноло.

— Не мога. Казвам ти, че сега съм във форма. Сурито се наведе напред, опрял ръце на масата.

— Слушай, утре вечер ще ти бъда пикадор и ако не ти потръгне, ще се откажеш. Разбрано? Съгласен ли си?

— Разбира се.

Сурито с облекчение се отпусна на стола.

— Трябва да се откажеш — каза той. — Никакво извъртане. Отрязваш своята coleta и толкова.

— Няма да стане нужда. Ти само гледай. Не съм си изпял песента.

Сурито стана. Спорът го беше изморил.

— Трябва да се откажеш — аз сам ще отрежа своята coleta.

— Няма — каза Мануел. — Няма да имаш случай. Сурито повика келнера.

— Хайде да вървим у нас.

Мануел посегна към куфара си под стола. Беше щастлив. Пикадор щеше да му бъде Сурито. Нямаше на света по-добър пикадор от него. Сега всичко беше просто и ясно.

— Хайде у нас да ядем — каза Сурито.

Мануел стоеше в *ratio de caballos*^[11] и чакаше да завърши клоунадата. Сурито беше до него. Стояха в тъмното. Високата врата

към арената беше затворена. Отгоре долетя вик, след това вълна от смях. Последва тишина. Мануел обичаше миризмата на обор. В тъмното патио миришеше на хубаво. Нов взрив от смях долетя от арената, а след това аплодисменти, продължителни аплодисменти, които дълго време не стихнаха.

— Виждал ли си ги? — чу се гласът на Сурито. Огромната му фигура се тъмнееше до Мануел.

— Не — отговори Мануел.

— Много са смешни — каза Сурито и се усмихна сам на себе си в тъмното.

Тежките крила на високата, двойна врата широко се отвориха. Мануел видя арената в рязката светлина на прожекторите, около ѝ, в мрака, се извисяваше амфитеатърът. Двама души, облечени като скитници, тичешком и с поклони обикаляха арената, а зад тях трети, в ливрея с лъскави копчета, се навеждаше да събира шапките и бастуните, захвърлени на пясъка, за да ги запрати обратно в тъмнината.

Лампите в патиото светнаха.

— Ще яхна някое конче, докато събереш момчетата — каза Сурито.

Зад тях се чува звънците на мулетата, които извеждаха на арената, за да извлекат мъртвия бик.

Хората от куадрилята, които бяха гледали комедията от пътеката между оградата и първия ред, закрачиха обратно, струпаха се под електрическата лампа в патиото и заприказваха. Хубав младеж, облечен в сърма и оранжево кадифе, се приближи усмихнат към Мануел.

— Аз съм Ернандес — каза той и подаде ръка, Мануел я пое.

— Тази вечер ни чакат истински слонове — добави младежът весело.

— Да, едри са и имат големи рога — съгласи се Мануел.

— На вас се паднаха най-лошите.

— Няма нищо. По-големи бикове — повече месо за бедните.

— Това пък какво е? — засмя се Ернандес.

— Стара поговорка. Строй си куадрилята, за да видя кои са моите хора.

— Някои от вашите не са лоши — каза Ернандес. Беше много весел. Излизаше за трети път във вечерната *corrida* и мадридската публика започваше да го харесва. Беше щастлив, че боят ще започне след малко.

— Къде са пикадорите? — запита Мануел.

— В корала. Карат се кой да вземе най-чистокръвния жребец — засмя се Ернандес.

Мулетата се втурнаха през вратата, камшиците плющяха, звънчетата им дрънкаха, а мъртвият бик оставяше бразда след себе си в пясъка.

Бикът бе извлечен и те се строиха за *raseo*^[12]. Начело застанаха Мануел и Ернандес. След тях — момчетата от двете куадрили, с тежки плащове през ръка. Накрая — в полумрака на корала — четиримата пикадори-конници, опрели в земята дългите си пики със стоманени наконечници.

— Чудна работа! Ретана така се скъпи на светлината, че човек не вижда какво е яхнал — каза един от пикадорите.

— Знае, че ще сме по-спокойни, ако не видим тези кранти както трябва — отвърна друг пикадор.

— Това нещастно създание под мен едва има сили да ме носи — обади се първият.

— Все пак коне са.

— Коне са, разбира се.

Те разговаряха в тъмнината, възседнали дръгливите животни.

Сурито мълчеше. Единствен неговият кон стоеше здраво на краката си. Подкарал го беше из корала, за да го изпробва: покоряваше се на юздата и шпорите. Беше свалил десния му наочник и прерязал вървите, стегнали долната част на ушите му. Конят беше стабилен, надежден, стоеше здраво на краката си. Друго не му трябваше. Смяташе да го язди през цялата *corrida*. В полумрака, седнал на голямото, положено на кече седло, докато чакаше да започне шествието, той премисляше целия предстоящ бой. Пикадорите от двете му страни продължаваха да разговарят. Той не ги чуваше.

Двамата матадори стояха един до друг, пред тримата *peones*^[13], всеки праметнал плаща през лявата си ръка. Мануел мислеше за тримата младежи зад него. Бяха момчета на около деветнадесет години

и все от Мадрид, като Ернандес. Един от тях — мургав циганин, сериозен и с горда осанка — му се понрави. Извърна се към него.

— Как се казваш? — запита го той.

— Фуентес — отвърна циганинът.

— Хубаво име.

Циганинът се усмихна и показа белите си зъби.

— Ще поемеш бика, щом излезе, и ще го накараш да потича малко.

— Добре — каза циганинът. Лицето му беше сериозно. Мислеше за онова, което му предстоеше да направи.

— Започва — каза Мануел на Ернандес.

— Добре. Тръгваме.

С вдигнати глави, в такт с музиката, движейки само свободната си дясна ръка, те излязоха на пясъчната арена, осветена от прожекторите. Зад тях идваха техните куадрили, след това пикадорите на коне, а накрая прислужниците и мулетата, накичени с дрънкулки. Докато прекосяваха арената, тълпата аплодираше Ернандес. Пристъпяха свободно, дръзко и гледаха право пред себе си.

Поклониха се на президента^[14] и процесията се разпадна на съставните си части. Матадорите се приближиха до оградата и смениха тежките си парадни мантии с леки бойни плащове. Изведоха мулетата навън. Пикадорите препуснаха вдървено по арената и двама от тях излязоха през вратата, от която бяха дошли. Прислужниците пригладиха пясъка.

Мануел изпи чаша вода, която му подаде един от хората на Ретана, определен да му бъде импресарио и да му подава рапирата. Ернандес току-що бе говорил със своя импресарио и сега се приближаваше.

— Добре те посрещнаха — похвали го Мануел.

— Обичат ме — усмихна се щастливо Ернандес.

— Как беше шествието? — обърна се Мануел към човека на Ретана.

— Чудесно. Като сватбена процесия. Минахте като Хоселйто и Белмонте^[15].

Сурито мина покрай тях като каменен конник с едрата си фигура. Обърна коня си към торила^[16] на срещуположния край на арената, откъдето трябваше да излезе бикът. Всичко му се виждаше особено

под светлината на прожекторите. Свикнал беше да излиза в горещите следобеди и да печели много пари. Вечерната corrida на електрическа светлина не му се нравеше. Искаше час по-скоро да започнат.

Мануел се приближи до него.

— Набоди го, Манос — каза той. — Така го набоди, че да не ми създава неприятности.

— Ще го набода — увери го Сурито и плю на пясъка. — Така ще го набода, че ще му се прииска да изскочи от арената.

— Натисни здраво копието, Манос.

— Добре. Защо не започваме?

— Ето го, идва.

Сурито седеше, мушнал крака в дълбоките старовремски стремена, прикриващи почти целите ходила, стиснал коня със здравите си колене, защитени с метални набедреници, обшити с кожа. Той държеше юздите в лявата си ръка, пиката в дясната и с нахлупена над очите шапка, за да не го заслепяват прожекторите, гледаше към вратата на торила насреща. Ушите на коня трепнаха. Сурито го потупа с лявата ръка.

Червената врата на торила се отвори и за миг Сурито видя празния загон далеч зад арената. После бикът изскочи стремително, плъзна се на четири крака, за да се спре, заслепен от светлините, след това се понесе в бърз, плавен галоп, безшумно, като изключим пръхтенето на широките ноздри, доволен, че е пак на свобода след тъмния обор.

На първия ред, леко отегчен, заместник завеждащият рубриката Corridas във вестник „Ел Ералдо“ се наведе над бележника си, поставен на бетонната преграда до него, и написа: „Бик номер 42, Кампаниеро Негро, изскочи на арената като тапа и твърде войнствено настроен...“

Облегнат на оградата, Мануел наблюдаваше бика. Той даде знак с ръка и циганинът се затече, влачейки плаща. В пълен галоп, бикът се завъртя и се хвърли към плаща, с наведена глава и вирната опашка. Циганинът закриволичи, бикът го забеляза, забрави плаща и се спусна към човека. Фуентес се засили, прескочи червената ограда, наричана barrera и в същия миг рогата на бика се забиха в нея. Животното я удари още два пъти, блъскайки се слепешката в дървото.

Дописникът на „Ел Ералдо“ запали цигара, хвърли кибритената клечка към бика и написа в бележника си: „Едър и с достатъчно големи рога, за да задоволи масовия зрител, Кампаниеро прояви желание да влезе при матадорите.“

Докато бикът блъскаше оградата, Мануел излезе на утъпкания пясък. С крайчеца на окото си видя Сурито, възседнал белия си кон до оградата от лявата страна на арената. Мануел застана с плаща пред себе си, сдиплил по един край във всяка ръка. „Ху! Ху!“ подвижна той към бика, който се обърна и сякаш се оттласна от оградата, за да се засили. Той бясно се понесе към плаща на Мануел, който направи крачка встрани, и когато бикът беше до него, обърна се кръгом, като завъртя плаща пред самите му рога. Плащът описа кръг и Мануел отново бе срещу бика. Застанал в същото положение, с плаща пред себе си, той отново се завъртя, когато бикът го връхлиташе. При всяко негово завъртване тълпата надаваше одобрителен вик.

Той се завъртя четири пъти заедно с бика, като раздипляше целия плащ. Всеки път принуждаваше животното да се извърти, за да нападне отново. В края на петото обръщане той прихвана плаща до бедрото си, завъртя се тъй, че го разпери като рокличка на балерина която прави пирует: бикът се завъртя, описа кръг, тъй близко до Мануел, че тялото му се уви като пояс около тореадора, който отстъпи встрани и го остави лице в лице със Сурито на белия кон, стъпил здраво на краката си, ушите щръкнали напред, муцуната потръпваща нервно, с нахлупена над очите шапка, наведен напред, Сурито държеше дългото копие под остър ъгъл надолу, краят му, щръкнал назад изпод мишницата, а триъгълното острие, насочено към бика.

Заместник-главният дописник на „Ел Ералдо“ смукна от цигарата си, без да сменя поглед от бика и написа: Ветеранът Маноло изпълни серия задоволителни вероники и накрая — рекорте в подчертан белмонтovski стил и спечели аплодисментите на публиката, след което дойде ред на конното *tercio*^[17].

Сурито стоеше на седлото и измерваше разстоянието между бика и острието на копието. Докато той наблюдаваше, бикът се съвзе и се хвърли напред, вперил очи в гърдите на коня. Щом сведе глава, за да го вдигне на рогата си, Сурито заби острието на копието в мускулите, издули се като гърбица между плешките на бика, натисна дръжката с цялата си тежест, а с лявата ръка дръпна юздите и белият кон се

изправи, предните му копита увиснаха във въздуха, той го накара да се завърти надясно, като натискаше бика надолу, така че рогата му минаха на безопасно разстояние от корема на коня, който отново застана на четири крака и цял потръпна, защото до гърдите му се докосна опашката на бика, който се хвърли напред, подмамен от плаща на Ернандес.

Ернандес се затича косо и с плаща си привлече и насочи бика към другия пикадор. Завъртя плаща така, че прикова бика точно пред коня с ездача, след което се отстрани бикът видя коня и се хвърли напред. Копието на пикадора се плъзна по гърба му и докато животното вдигаше коня на рогата си, ездачът, видял, че не е улучил и почти свлечен от седлото, бързо освободи десния си крак от стремето и падна от лявата страна на коня, за да го остави между себе си и бика. Конят, вдигнат и набоден на рогата на бика се строполи на арената; бикът продължи да го мушка а пикадорът се оттласна с крака от коня на безопасно разстояние в очакване да го вдигнат и изнесат за да се изправи.

Мануел остави бика да мушка падналия кон; не бързаше, пикадорът не беше в опасност, освен това за такъв като него беше полезно да го оставят да потрепери от страх, та друг път да не излиза толкова бързо от строя. Некадърни пикадори! Погледна към отсрещната страна, където чакаше Сурито, застанал недалеч от оградата, с коня, замръзнал в очакване.

Ху! Томаг^[18] — подвижна той към бика, хванал плаща с две ръце, за да привлече погледа му. Бикът остави коня и се хвърли към плаща, а Мануел се затича косо, спря се с широко раздипления плащ, завъртя се на пети и накара бика да направи остър завой, за да се намери пред Сурито.

„Кампаниеро уби един «Росинант», срещу което получи няколко удара с пика, а Ернандес и Маноло демонстрираха quites^[19]“ — написа дописникът на „Ел Ералдо“. Той не отстъпи пред желязното острие и ясно показва, че не изпитва нежни чувства към конете. Ветеранът Сурито отново се прояви като майстор на копието, по-специално във фигурата el suerte, Оле, Оле, закрепя човекът до него. Викът му потъна в общия рев на тълпата и той потупа дописника по гърба. Журналистът вдигна очи и видя Сурито долу, точно пред себе си, провесил се цял от седлото, копието щръкнало назад под остър ъгъл

изпод мишницата — прихванал го почти до острието той натискаше с цялата си тежест и задържаше на разстояние бика, който напираше да достигне коня, а Сурито, надвесен над него, го задържаше, продължаваше да го задържа, бавно извърташе коня под напора, докато най-после той бе въвн от опасност. Сурито усети момента, в който бикът можеше да мине безопасно покрай коня, отпусна желязната си хватка, триъгълното стоманено острие се изметна, разкъса гърбицата от мускули на халката на бика, който се отскубна от него, за да се озове срещу плаща на Ернандес, разгърнат пред муцуната му. Той слепешката се втурна към него и младежът го насочи към средата на арената.

Сурито потупваше коня си и гледаше как бикът се нахвърля върху плаща, който Ернандес развяваше под ярката светлина, насърчаван от вика на тълпата.

— Видя ли? — обърна се той към Мануел.

— Чудесно беше.

— Този път не му се размина. Виж го сега.

Следвайки плаща, който описа малък кръг, бикът се подхлъзна и падна на колене. Изправи се веднага, но Мануел и Сурито, чак от другия край на арената, видяха кръвта, която шуртеше на тласъци и лъщеше по черната плешка на бика.

— Този път не му се размина — повтори Сурито.

— Сега е добре обработен — похвали го Мануел.

— Ако го ударя още веднъж, ще го убия.

— Още малко и започва третият тур — идва нашият ред.

— Виж го!

— Трябва да мина оттатък — каза Мануел и се затече към другия край на арената, където los toros^[20] водеха един кон, дърпаха го за юздата, шибаха го с пръчки по краката и всички вкупом се стремяха да го приближат към бика, който стоеше, отпуснал глава, риеше с копита и се колебаеше дали да нападне.

Без да изпуска ни една подробност от тази сцена, Сурито се приближи с коня си и се намръщи неодобрително.

Накрая бикът се спусна напред, предвоначите се затичаха към оградата, ударът на пикадора попадна твърде назад, бикът вдигна коня на рога и го преметна на гърба си.

Сурито наблюдаваше: los monos, облечени в червени ризи, се затичват да измъкнат пикадора. Изправен отново на крака, той маха с ръце и ругае. Мануел и Ернандес чакат готови с плащовете си. А бикът, грамадният черен бик, стои с коня на гръб; копитата на коня се мятат във въздуха, юздата се е заплела в рогата. Черен бик с кон на гръб: той пристъпя несигурно на късите си крака, след това изпъва врат и с рязко движение подмята коня, за да го свали от себе си; ето, конят е вече на пясъка и бикът се спуска към плаща, който Мануел му показва.

Мануел долавя, че бикът е станал по-бавен. Изгубил е много кръв. Целият му хълбок лъщи от кръв.

Мануел отново го подмамва. Ето го, идва, грозен, вперил дивите си очи в плаща. Мануел прави стъпка встрани, вдига ръце и изпъва плаща пред бика, готов за вероника^[21].

Бикът е пред него. Главата му е сведена и леко клюма. Личи ръката на Сурито.

Мануел разгъва плаща; ето го, идва: прави крачка встрани и отново се завърта във вероника. „Насочва рогата си неимоверно точно — мисли си той. — Потича доста, а сега изчаква. Дебне ме. Не сваля очи от мен. Трябва винаги да го лъжа с плаща.“

Размаха мантията към бика; ето го, идва — а сега бързо настрана. Този път мина на сантиметър. Не трябва да го пускам толкова близо.

Всеки път когато бикът профучаваше край Мануел, плащът се плъзваше по гърба на животното и сега гънките му бяха мокри от кръв. Така, а сега за последен път.

Застанал срещу бика, Мануел разгъна плаща с две ръце. При всяко нападение бе принуждавал животното да се завърта заедно с него. Бикът го гледаше. Без да откъсва очи от него, стоеше и гледаше свел рога напред.

— Ху! Торо! — подвижна Мануел, отметна снага назад и разви плаща. Ето го, идва. Той отстъпи встрани, разгъна плаща зад гърба си и се завъртя така, че бикът последва развения плащ, но намери само празно пред себе си и се спря като парализиран, безсилен пред плаща. Мануел го размаха с една ръка пред муцуната на бика, за да покаже, че животното е вцепенено и се отдалечи. Никой не аплодира.

Мануел се отправи по пясъка към оградата, а Сурито напусна арената с коня си. Докато Мануел се занимаваше с бика, тръбачът беше

обявил следващия тур: забиване на бандерилите^[22]. Той беше чул сигнала подсъзнателно. Прислужниците покриваха с брезентови платници двата мъртви коня и ръсеха дървени стърготини наоколо.

Мануел се приближи до оградата да пие вода. Човекът на Ретана му подаде тежка, нагледжосана кана.

Високият циганин, Фуентес, държеше в ръка две бандерили: тънки червени пръчки, които завършваха с острие със законтрящ шип като въдичарска кука. Той погледна към Мануел.

— Хайде! — каза Мануел.

Циганинът излезе тичешком. Мануел остави каната, изтри лице с кърпата си и загледа.

Репортерът на „Ел Ералдо“ посегна към стоплената бутилка с шампанско, която стоеше пред краката му, отпи една глътка и довърши започнатото изречение.

„... престарелият Маноло изпълни серия посредствени фигури, които не му донесоха аплодисменти, след което бе обявен третият тур.“

Все още вцепенен, бикът стоеше сам в средата на арената. Фуентес, висок и изправен, пристъпяше към него предизвикателно, а в разперените си ръце държеше двете тънки червени пръчки, хванал ги с крайчеца на пръстите, с острието, насочено право напред. Той вървеше начело, а от всяка страна го следваше по един реоп с плащ в ръце. Бикът го изгледа и излезе от вцепенението си.

Вперил беше очи във Фуентес, който се бе спрял. После циганинът отметна снага назад и му подвикна. Раздвижи двете бандерили, стоманените острия блеснаха на светлината и привлякоха погледа на бика.

Той навири опашка и се хвърли напред.

Носеше се в права линия, вперил поглед в човека пред себе си. Фуентес стоеше неподвижен, леко наклонен назад, насочил напред двете бандерили. Щом бикът наведе глава, да го промуши, той се отметна назад, събра ръце и ги вдигна, устреми се напред и двете бандерили се стрелнаха надолу като две червени линии, остриета се забиха в плешката на бика, а Фуентес, надвесил се над рогата, превъртя тяло, опрян на двете отвесни пръчки, и със събрани крака се изви настрана, за да не го закачи бикът.

— Оле! — закрещя гълпата.

Бикът яростно размахваше рога, мяташе се като риба и подскачаше на четири крака. Червените стрели на бандерилите се полюшваха при всяко подскачане.

Мануел, който стоеше до оградата, забеляза, че бикът бode винаги надясно.

— Кажи му да забие другия чифт отдясно — каза той на момчето, което се затече към Фуентес с новите бандерили.

Една тежка ръка се отпусна на рамото му. Беше Сурито.

— Как се чувствуваш? — запита го той. Мануел гледаше бика.

Сурито опря ръце на оградата и се облегна с цялата си тежест. Мануел се обърна към него.

— Във форма си — каза Сурито.

Мануел поклати глава. До третия тур нямаше какво да прави. Циганинът беше много добър с бандерилите. До третия тур бикът щеше да бъде добре обработен. Добър бик беше. Досега всичко беше лесно. Но края — заключителният удар с рапирата — това го тревожеше. В същност не го тревожеше. Дори не мислеше за него. Но беше изпълнен с мъчително предчувствие. Гледаше към бика и обмисляше своята фаена — обмисляше как трябва да действа с червения плащ, за да омаломощи бика така, че да се справи с него.

Циганинът отново се бе запътил към бика, пристъпяше напето, предизвикателно, като танцьор, а червените стрели на бандерилите се поклащаха при всяка стъпка. Бикът го гледаше: не беше вече омаломощен, дебнеше го, искаше да се приближи достатъчно, за да бъде сигурен, че няма да му убегне и ще може да забие рога в него.

Докато Фуентес се приближаваше, бикът се хвърли към него. Фуентес се затече към края на арената, зави, спря се, устреми се напред и застанал на пръсти, с протегнати напред ръце, в същия миг, когато рогата минаваха край него, заби бандерилите там, където най-силно изпъкваха набитите мускули на холката.

Тълпата изпадна във възторг.

— Момчето няма да остане дълго във вечерното — обърна се човекът на Ретана към Сурито.

— Добър е — каза Сурито. — Гледай!

Фуентес стоеше, опрял гръб на оградата. Зад него двама от куадрилята стояха с плащове в ръка, готови да ги прехвърлят през оградата, за да отвлекат вниманието на бика.

Изплезил език, цял запъхтян, бикът следеше циганина. Този път нямаше как да му избяга. Зад гърба му бяха червените дъски. Трябваше само малко да се засили. Бикът продължаваше да го гледа.

Циганинът се изви назад, сви ръце и бандерилите се насочиха към бика. Подвикна му и тропна с крак. Бикът подозираше нещо. Искаше да се добере до човека. Стига са го мушкали в плешката.

Фуентес пристъпи по-близо до него. Изви тяло назад. Отново му подвикна. Някой от тълпата му изкрещя да се пази.

— Дяволски близо е — каза Сурито.

— Гледайте! — извика човекът на Ретана.

Както беше отметнал снага назад и дразнеше бика с бандерилите, Фуентес подскочи на място. В същия миг бикът вирна опашка и връхлетя. Фуентес гъвкаво се приземи на пръсти и с протегнати ръце изви тяло като дъга напред, заби бандерилите отвесно надолу, извъртайки се, за да избегне десния рог.

Бикът го изгуби от погледа си и се стовари върху оградата, подмамен от праметнатите през нея плащове.

Под аплодисментите на тълпата циганинът се затече покрай оградата към Мануел. Рогата бяха минали тъй близо до него, че краят на дрехата му беше раздран. Щастлив, той я показваше на зрителите. Обиколи цялата арена. Мина и край Сурито: усмихнат, показваше дрехата си. Сурито също се усмихна.

Последния чифт бандерили заби някой друг. Не му обърнаха никакво внимание.

Човекът на Ретана метна червения плащ — *la muleta* — върху една палка, уви го около нея и го подаде през оградата на Мануел. Бръкна в коженото ковчеже с рапирите, хвана една от тях за кожената ножница и също я подаде през оградата. Мануел хвана червената дръжка, изтегли острието и празният кожен калъф клюмна надолу.

Той погледна към Сурито. Снажният пикадор забеляза, че Мануел се облива в пот.

— Сега ще го довършиш — каза Сурито. Мануел кимна.

— Добре е обработен — окуражи го пак Сурито.

— Като по поръчка — увери го човекът на Ретана. Мануел кимна.

Горе, под самия навес, тръбачът засвири за последния тур и Мануел прекоси арената по посока на отдалечените ложи, потънали в

мрак, в една от които трябваше да бъде президентът.

На първия ред репортерът на „Ел Ералдо“ отпи голяма глътка от топлото шампанско. Беше решил, че няма смисъл да пише подробен репортаж и ще състави информация, като се върне в редакцията. В края на краищата не беше толкова важно. Някакво си вечерно представление. Ако пропусне нещо, ще го вземе от утринните вестници. Отпи още една глътка от шампанското. В дванадесет имаше среща в „Максим“. И какво ли представляваха тези тореадори? Хлапета и безделници. От кол и въже. Сложи бележника в джоба си и погледна към Мануел — самотна фигура сред арената — снел шапка с широк жест в знак на поздрав към ложата горе, която не можеше да види в тъмния амфитеатър. Бикът, с празен поглед, стоеше спокойно посред арената.

— Посвещавам този бик вам, сеньор, и на мадридската публика, най-сведущата и най-великодушната на света — каза Мануел. Такава беше общоприетата формула. Каза я цялата. Малко дълга беше за вечерно представление.

Той се поклонил към тъмното, изправи се, захвърлил шапката си през рамо и с плаща в лявата ръка и рапира в дясната тръгна към бика.

Мануел се приближаваше към бика. Животното го погледна, очите му шареха. Мануел забеляза, че бандерилите висят косо от лявата му плешка, а кръвта от ударите на Сурито продължава да се стича на лъскави струйки. Забеляза и как бе застанал. Докато се приближаваше, с muleta в лявата ръка и рапира в дясната, Мануел гледаше краката му. За да се хвърли напред, бикът трябваше най-напред да събере крака. Сега стоеше разкрячен, отпуснат.

Мануел вървеше към него и гледаше краката му. Всичко беше наред. Ще се справи. Трябваше да го застави да отпусне глава надолу, за да може, необезпокояван от рогата, да се доближи до него и да го убие. Не мислеше как ще удари с рапирата, как ще го убие. Не можеше да мисли за всичко наведнаж. Все пак онова, което му предстоеше, го гнетеше. Докато се приближаваше, следейки краката на бика, той видя последователно очите му, влажната муцуна, широките закривени напред рога. Около очите на бика имаше светли кръгове. Погледът му бе прикован в Мануел. Той чувствуваше, че тоя, малкият с бялото лице, няма да му убегне.

Мануел се спря, праметна червения плащ върху рапирата, хвана я с лявата ръка и втъкна острието ѝ в плаща, изопнат като триъгълно корабно платно. Същевременно забеляза върховете на рогата. Единият се бе разцепил от ударите в оградата. Другият беше остър като игла на таралеж. Докато разгъваше своята *muleta* той забеляза, че бялата основа на рога е окървавена. Той виждаше всичко това, без да губи из очи краката на бика. Бикът не сваляше поглед от Мануел.

„Преминал е в отбрана — каза си Мануел. — Събира сили. Трябва да го изкарам от това състояние и да го принудя да отпусне глава. Това е най-важното: да отпусне глава. Сурито го накара веднъж да отпусне глава, но след това той се съвзе. Като го подмамя да потича, ще изгуби кръв и тогава ще отпусне глава.“

Както беше хванал рапирата с лявата ръка и пригладдаше заметнатия отгоре ѝ плащ, той подвижна към бика. Бикът го гледаше.

Той предизвикателно изви тяло назад и раздвижи опънатия плащ.

Бикът видя плаща: ярко петно, което аленееше под блесналите светлини. Краката му се раздвижиха.

Ето го, идва. Профуча! Мануел се извърна встрани и вдигна плаща така, че той мина над рогата на бика и се плъзна по широкия му гръб от главата до опашката. Животното намери пред себе си празно пространство. Мануел бе останал на старото си място.

След като мина под плаща, бикът се извъртя като котка, която завива покрай ъгъл, и се обърна срещу Мануел. Отново беше преминал в нападение. Мудността му се бе изпарила. Мануел забеляза струйка прясна кръв, която лъщеше по черната плешка и се стичаше на капки по краката му. Той изтегли рапирата от своята *muleta* и я хвана в дясната ръка. Отпуснал лявата ръка с плаща и цял наклонен наляво, той подвижна към бика. Бикът раздвижи крака и впи поглед в плаща. Ето го, идва!

Той се отмести, за да избегне удара, прехвърли плаща над главата на бика, а сабята му, блеснала под прожекторите, описа същата крива линия.

Това беше *pase natural* бикът отново се устреми и Мануел вдигна плаща за *pase de pecho*. Стъпил здраво, той остави бика да мине покрай гърдите му под вдигнатия плащ. Мануел отметна глава назад, за да избегне бандерилите, които се удряха една в друга. Топлото, черно тяло докосна гърдите му.

„Дяволски близко!“ — помисли си той.

Сурито, който се беше облегал на оградата, веднага каза нещо на циганина, който взе един плащ и се затече към Мануел. Сурито нахлупи ниско шапката си и загледа към Мануел на арената.

Той отново беше срещу бика, отпуснал плаща наляво. Бикът, навел глава, гледаше неговата *muleta*.

— Ако това го правеше Белмонте, щяха да пощуреят от възторг — каза човекът на Ретана.

Сурито не отговори. Той гледаше Мануел, застанал по средата на арената.

— Откъде ли шефът е измъкнал тоя? — продължи другият.

— От болницата.

— Изглежда, скоро пак ще отиде там. Сурито се обърна към него.

— Чукни тук — посочи той оградата.

— Аз само се шегувах.

— Чукни на дърво.

Човекът на Ретана се наведе и чукна три пъти. — Гледай — каза Сурито.

Под светлините, в средата на арената, Мануел беше коленичил срещу бика; той вдигна своята *muleta* с две ръце и бикът връхлетя срещу него, с вирната опашка.

Мануел се изви настрани, за да избегне удара, и когато бикът отново се хвърли към него, завъртя плаща в полукръг и животното падна на колене.

— Та той е матадор от класа! — възхити се човекът на Ретана.

— Не, не е — каза Сурито.

Мануел се изправи — с плаща в лявата ръка и рапира в дясната, той прие с поклон аплодисментите, които долетяха от тъмния амфитеатър.

Бикът се изправи на крака и зачака с наведена глава.

Сурито каза нещо на двама други младежи от куадрилята, те изтичаха на арената и застанаха с плащовете си зад Мануел. Сега зад него имаше четирима души. Ернандес го бе последвал, още когато излезе с плаща в ръка. Фуентес, висок и строен, застанал спокойно, наблюдаваше флегматично, притиснал плаща до себе си. Когато

излязоха и другите двама, Ернандес им направи знак да застанат по един от всяка страна. Пред бика беше само Мануел.

Той направи знак на останалите да се отдалечат. Те отстъпиха малко по-назад. Забелязаха, че лицето му е бледно и обляно в пот.

Не знаеха ли, че трябва да стоят настрана? Бикът можеше да забележи плащовете им, сега, когато беше готов и омаломощен. Защо се месеха — и без това не му беше лесно.

Бикът стоеше разкрячен и гледаше плаща. Мануел прехвърли плаща в лявата си ръка. Бикът не откъсваше очи от него. Той стоеше тремаво на краката си. Отпуснал беше глава, но не достатъчно ниско.

Мануел вдигна плаща, за да го подразни. Той не се помръдна. Само проследи движението с очи.

„Станал е оловен — каза си Мануел. — Стои разкрячен. Готов е. Вече ще го улуча.“

Той мислеше с жаргона на бикоборците. Понякога имаше нещо на ум, но не си спомняше съответния термин — тогава не можеше да оформи мисълта си. Инстинктът му и придобитите рефлексии работеха автоматично, а мисълта му — бавно, защото търсеше съответните думи. Той знаеше всичко за биковете. Нямаше нужда да мисли за тях. Просто правеше онова, което трябваше да направи. Очите му забелязваха какво става, а тялото му правеше необходимите движения без помощта на мисълта. Ако мислеше, би било свършено с него.

И сега, застанал срещу бика, той забелязваше редица неща едновременно: срещу него бяха рогата, единият разцепен, другият гладък и остър, той трябваше да застане с хълбок към левия рог, да се устреми напред с бързо и отсечено движение, да отпусне плаща надолу, така че бикът да наведе глава, да се пресегне над рогата и да забие острието чак до ефеса в онова място, което е голямо колкото монета от пет песети и се намира точно зад врата, между силно изпъкналите плешки. Трябваше да направи всичко това и после да се отдръпне, като мине пак между рогата. Съзнаваше, че трябва да направи всичко това, но мисълта му бе само от две думи: „Corto y derecho“.

Corto y derecho — повтаряше той, надипляйки своята muleta.

Бързо и отсечено — corto y derecho. Той изтегли рапирата от плаща, застана ребром към разцепения лев рог, отпусна плаща до себе си, така че той се кръстоса с дясната му ръка, държаща рапирата,

погледът му се плъзна по дължината на острието на равнището на очите, той се повдигна на пръсти и се прицели между изпъкналите плешки на бика.

Corto y derecho — и той се устреми към животното.

Усети тласък и разбра, че полита във въздуха. Докато бикът го прехвърляше, той продължи да натиска рапирата, но тя се изтръгна от ръката му. Той падна на земята и бикът се озова над него. Проснат на земята, Мануел започна да рита муцуната на бика с ескарпините си. Риташе, риташе го отново, а бикът не го оставяше, не можеше да го улучи от възбуда, блъскаше го с глава и забиваше рогата си в пясъка. Подобно на жонгльор, който с краката си държи топка във въздуха, Мануел пречеше на бика да забие рогата си в него.

Той усети в тила си полъха на плащовете, които развяваха, за да отвлекат бика, след това животното мина стремглаво над него и изчезна. За миг бе станало тъмно, когато туловището му минаваше над него. Бикът дори бе го беше настъпил.

Мануел се изправи на крака и вдигна своята muleta. Фуентес му подаде рапирата. Тя се бе изкривила от удара в плешката. Мануел я изправи с коляното си и се затече към бика, застанал до единия мъртъв кон. Дрехата му, скъсана под мишницата, бе провиснала и се вееше.

— Махни го оттам! — извика Мануел на циганина. Бикът беше подушил кръвта на убития кон и раздра платнището с рогата си. Той се спусна към плаща на Фуентес, повлякъл платнището, което се бе закачило на разделения му рог. Тълпата се разсмя. Бикът започна да тръска глава, за да се освободи от брезента. Ернандес се приближи тичешком изотзад, хвана единия му край и ловко го откачи от рога.

Бикът понечи да се хвърли към него, но се спря и застана неподвижен. Той отново беше минал в отбрана. Мануел се приближи със своята muleta и рапирата. Той развя плаща. Бикът не помръдна.

Мануел застана ребром към него и се прицели; погледът му се плъзна по острието на рапирата, увиснало в лека дъга. Бикът стоеше като парализиран, сякаш нямаше сили да се хвърли към него.

Мануел се повдигна на пръсти, прицели се със стоманеното острие и се устреми напред.

Почувствува нов тласък, разбра, че полита назад и се стовари тежко на пясъка. Този път нямаше как да рита — бикът беше отгоре му. Мануел лежеше замрял, опрял глава върху ръцете си, а бикът го

блъскаше. Блъсна го в гърба и натика лицето му в пясъка. Той почувствува как единият рог мина между свитите му ръце и се заби в пясъка. Бикът го удари в кръста. Лицето му се зарови в пясъка. Рогата закачиха единия му ръкав и го отпориха. Бикът отхвърли Мануел встрани и се втурна напред, подмамен от плащовете.

Мануел стана, намери рапирата и плаща, опита с палец върха на острието и изтича към оградата.

Човекът на Ретана се пресегна и му подаде друго оръжие.

— Изтрийте си лицето — каза той.

Мануел, който отново тичаше към бика, избърса с кърпа окървавеното си лице. Не беше забелязал Сурито. Къде ли беше той?

Хората от куадрилята бяха отстъпили настрани от бика и чакаха с готови плащове. След станалото той отново стоеше тромав и безучастен.

Мануел се приближи към него с плаща. Спря се и го поклати. Животното не реагира. Той го развя няколко пъти наляво и надясно пред самата му муцуна. Бикът го следеше с очи, но не се хвърляше напред. Чакаше него. Мануел се разтревожи. Нов удар — друг изход нямаше. Застана ребром до бика, кръстоса рапирата и плаща до гърдите си и се хвърли напред. Докато натискаше острието, дръпна се вляво, за да избегне рогата. Бикът се размина с него, рапирата отскочи във въздуха, блесна на светлината на прожекторите и падна на пясъка с червената дръжка напред.

Мануел изтича и я вдигна. Тя се бе изкривила и той я изправи с коляното си.

Докато се връщаше тичешком към бика, който отново бе изпаднал във вцепенение, той мина покрай Ернандес, застанал с плащ в ръка.

— Той е само кокали — каза младежът съчувствено. Мануел кимна, изтри лице и сложи окървавената кърпа в джоба си.

Ето го бика. Сега стоеше до оградата. Дяволите да го вземат! Може би той наистина беше само кокали. Може би нямаше нито едно местенце, където да забие рапирата. Глупости! Не може да няма! Ще видят те!

Вдигна плаща, за да подмами бика, но той не помръдна. Мануел нервно го размаха отпреде му. Напразно.

Той нагласи плаща, изтегли рапирата, застана ребром към бика и се хвърли срещу него. Натисна рапирата с цялата си тежест, почувствува как тя се огъва, след това отскочи във въздуха, превъртя се и падна сред тълпата. Когато рапирата изхвъркна, Мануел беше отскочил на безопасно разстояние.

Първите възглавнички, които полетяха от тъмното, не го улучиха. След това една от тях го удари в лицето, в окървавеното лице, обърнато към тълпата. Те падаха една след друга. Осейваха пясъка. Някой от предните редове хвърли празна бутилка от шампанско. Тя удари Мануел по крака. Той стоеше и гледаше към тъмното, откъдето го замеряха. Нещо изсвистя във въздуха и падна до него. Мануел се наведе и го вдигна. Това беше сабята му. Той я изправи с коляното си и я размаха с широк жест към тълпата.

— Благодаря — каза той. — Благодаря. Мизерници такива! Ах, какви мизерници бяха те! Мръсни мизерници! Тичешком подритна една възглавница.

Ето го бика. Стои си като преди. Ще видиш ти, мизерник такъв!

Мануел залюля плаща пред черната му муцуна.

Напразно.

Не щеш? Добре! Той пристъпи до него и заби острия връх на рапирата във влажната му муцуна.

Бикът връхлетя, той отскочи назад, препъна се в една възглавница и почувствува, че единият рог се забива в хълбока му. Той сграбчи рога с две ръце, влачеше се назад, понесен от бика, и държеше рога здраво, за да не се забие по-навътре. Бикът го подхвърли и той бе в безопасност. Лежеше неподвижен. Всичко беше наред. Бикът бе отминал.

Той се изправи и се закашля. Чувствуваше се смазан, убит. Мизерници такива!

— Рапирата! — извика той. — Дайте ми плаща! Фуентес се приближи с плаща и рапирата. Ернандес сложи ръка на рамото му.

— Вървете в болницата! — каза той. — Не ставайте глупак!

— Махай се! — каза Мануел. — Върви по дяволите? Той се освободи от него. Ернандес сви рамене. Мануел изтича към бика.

Той стоеше тромав, неподвижен.

Ще видиш ти, мизерник такъв! Мануел изтегли рапирата от увитата около ѝ *muleta*, прицели се и се хвърли напред. Почувствува,

че острието влиза навътре. Чак до ефеса. По пръстите му, опряни в раната, бликна топла кръв. Той беше цял полегнал върху бика.

Животното се олюля, той почувствува, че то се свлича под него и отстъпи назад. Бикът бавно се повали настрана и изведнъж четирите му крака щръкнаха във въздуха.

Мануел вдигна ръка към тълпата. По дланта му се стичаше топлата кръв на бика.

Мизерници такива! Той искаше да заговори, но се закашля. Нещо горещо го задавяше. Озърна се наоколо за плаща. Трябваше да отиде да поздрави президента. По дяволите президента! Той седна на пясъка, загледан пред себе си. Гледаше бика. Четирите му крака стърчаха във въздуха. Дебелият език, провиснал навън. Някакви животинки пълзяха по корема и между краката му. Там където космите бяха по-редки. Мъртъв бик. По дяволите бикът! Да вървят всички по дяволите! Опита се да стане на крака, но се закашля. Отново приседна и продължи да кашля. Някой се приближи и го вдигна.

Понесоха го през арената към лазарета; носеха го тичешком по пясъка. Спряха за миг пред вратата, защото мулетата тъкмо влизаха, после минаха по тъмния проход. Задъханите мъже изкачиха стълбата и го сложиха да легне.

Чакаха го хирургът и други двама, облечени в бяло. Сложиха го на масата. Усети, че му разрязват ризата. Мануел се чувствуваше изморен. Нещо отвътре изгаряше гърдите му. Закашля се и те му сложиха нещо на устата. Всеки беше погълнат от работата си.

Електрическата светлина блестеше право в лицето му. Той затвори очи.

Дочу тежки стъпки по стълбата. След това престана да ги чува. До него достигна далечен шум. Това беше тълпата. Нищо. Някой друг ще убие втория му бик. Бяха разрязали цялата му риза. Докторът му се усмихна. А ето и Ретана.

— Здравей, Ретана! — поздрави го Мануел... Не можеше да чуе гласа си.

Ретана му се усмихна и каза нещо. Мануел не можа да го чуе.

Сурито стоеше до масата и надвесен гледаше мястото, около което работеше докторът. Беше в пикадорския си костюм, но без шапка.

Сурито му каза нещо. Мануел не можа да чуе какво.

Сурито заговори на Ретана. Единият от мъжете в бяло се усмихна и подаде на Ретана ножица. Ретана я даде на Сурито. Сурито каза нещо на Мануел. Той не можа да го чуе.

По дяволите операционната маса! Беше лягал не на една операционна маса. Нямахше да умре. Ако умираше, щеше да има свещеник.

Сурито му разправяше нещо. Вдигна ножицата.

Ето какво било. Щяха да отрежат неговата *coleta*. Щяха да му отрежат плитката.

Мануел се изправи и седна на операционната маса. Докторът отстъпи назад, разгневен. Някой го сграбчи и го задържа.

— Може ли такова нещо, Манос! — каза той. Изведнъж чу ясно гласа на Сурито.

— Няма нищо — каза Сурито. — Не бой се. Само се шегувах.

— Бях във форма — продължи той. — Просто не ми провървя. Това е всичко.

Мануел се отпусна, назад. Бяха сложили нещо на лицето му. Всичко това му беше познато. Той вдъхна дълбоко. Почувствува се много изморен. Много, много изморен. Свалиха маската от лицето му.

— Бях във форма — продължаваше Мануел със слаб глас. — Бях в много добра форма.

Ретана погледна Сурито и тръгна към вратата.

— Ще остана с него — каза Сурито. Ретана вдигна рамене.

Мануел отвори очи и погледна към Сурито.

— Кажу ми, Манос, не бях ли в добра форма? — настояваше той.

— Да, разбира се — съгласи се Сурито, — ти беше в много добра форма.

Асистентът сложи маската на лицето му и Мануел пое дълбоко дъх. Сурито стоеше и гледаше. Беше му неловко.

[1] Бой с бикове. — Б. пр. ↑

[2] Млад бикоборец. — Б. пр. ↑

[3] Плитка на тила, отличителен белег на бикоборците. — Б. пр.

↑

[4] Млад бик. — Б. пр. ↑

[5] Загон за добитък. — Б. пр. ↑

- [6] Всички помощници на матадора: пикадори, бандерилиери в др. — Б. пр. ↑
- [7] Едно дуρο — пет песети. — Б. пр. ↑
- [8] Намушен. — Б. пр. ↑
- [9] Коравата ръка. — Б. пр. ↑
- [10] Матадор, който напуска арената, отрязва своята плитка. — Б. пр. ↑
- [11] Вътрешен двор пред конюшната. — Б. пр. ↑
- [12] Тържествено шествие преди да се открие боят. — Б. пр. ↑
- [13] Пеша помощници на матадора. — Б. пр. ↑
- [14] Почетен председател — арбитър на коридата. — Б. пр. ↑
- [15] Прочути бикоборци; Хоселито се смята за върха на „класиката“ в матадорското майсторство, а Белмонте за основоположник на късната „декадентска“ школа в матадорската техника. ↑
- [16] Помещение за биковете. — Б. пр. ↑
- [17] Втора част от боя, в който излизат пикадорите. — Б. пр. ↑
- [18] Дръж (исп.) — Б. пр. ↑
- [19] Пластични фигури за избягване на удара. — Б. пр. ↑
- [20] Прислуга на арената. — Б. пр. ↑
- [21] Всяка фигура, която бикоборецът изпълнява, хванал плаша с две ръце. — Б. пр. ↑
- [22] Стрели, обкичени с разноцветни ленти. — Б. пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.